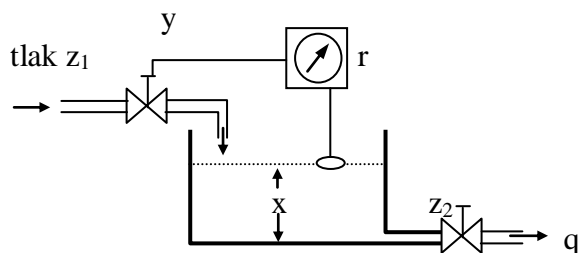
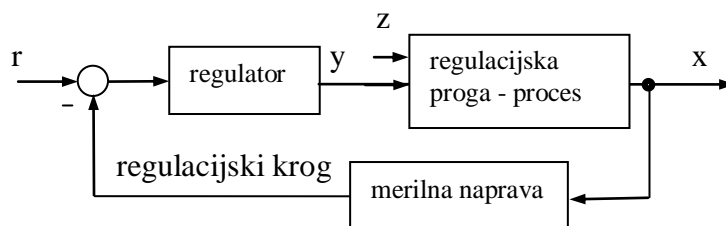

REGULACIJA PROCESA

Regulacija nivoja vode:

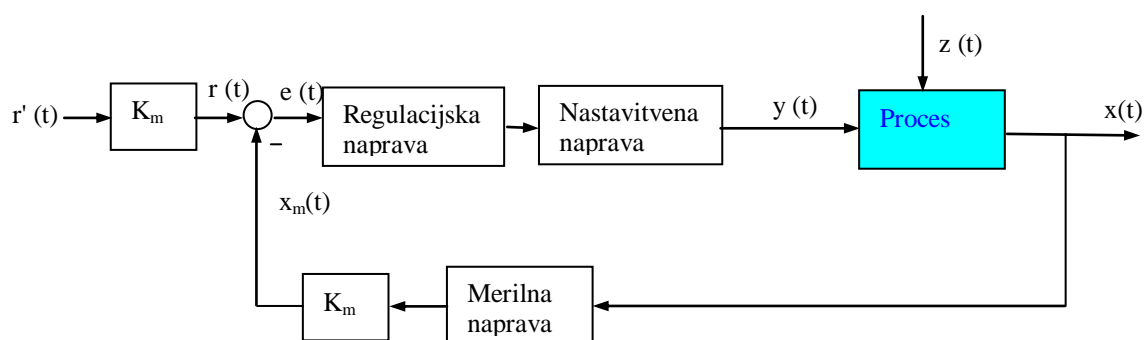
Blok shema regulacije:

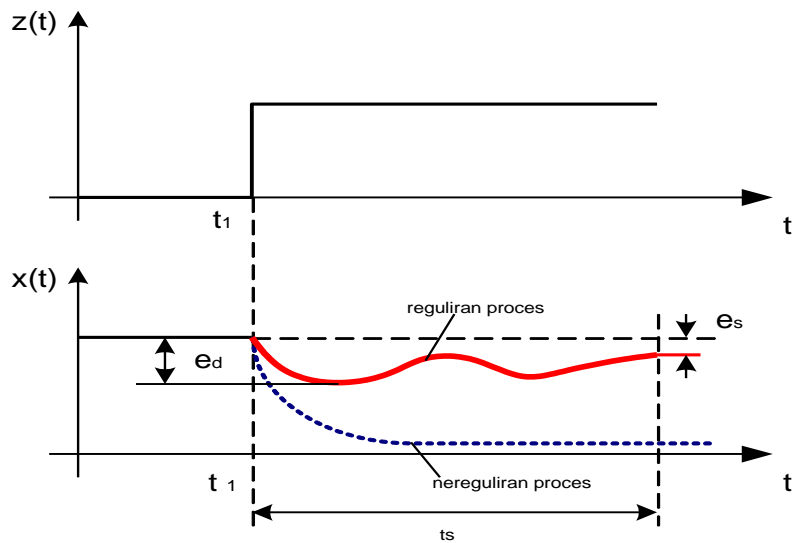
Osnovni pojmi regulacijske tehnike

Pojmi	Znak	Definicije po DIN 19226, DIN 19221
Veličina vodenja ali referenčna veličina	w r	Od regulacije neodvisna in v regulator dovedena veličina, kateri naj bi sledila regulirana veličina
Območje vodenja ali referenčno območje	W_h , R_h	Območje, v kateri sme biti veličina vodenja
Regulacijska naprava - regulator		Celotna naprava, preko katere nastavitveni člen zahtevam primerno vpliva na regulacijsko progo – proces.
Regulacijski krog		Vsi členi zaprtega poteka delovanja regulacije
Regulacijska proga		Del naprave, pri kateri je regulirana veličina primerno dosežena
Regulirana veličina	x	Veličina, ki naj bo konstantna ali poteka po določenem programu
Regulacijsko območje	X_h	Območje, v katerem je lahko regulirana veličina ob upoštevanju dovoljenih meja motilnih veličin
Regulacij. pogrešek	x_w	Razlika med regulirano veličino in veličino vodenja: $x_w = x - w(r)$
Regulacij. diferenca	e	Negativni regulacijski pogrešek: $e = w(r) - x$
Nastavitvena veličina	y	Prenaša krmilno delovanje regulatorja na regulacijsko progo (regulirna veličina)
Nastavitv. območje	Y_h	Območje, v katerem je nastavljava nastavitvena veličina
Nastavitveni člen ali izvršilni člen		Na vходу regulacijske proge postavljeni člen, ki vpliva na energijski tok glede na vrednost nastavitvene veličine
Motilna veličina	z	Iz okolja delujoče veličine, ki delujejo na regulacijsko progo in neželjeno vplivajo na regulirano veličino
Območje motenj	Z_h	Območje, v katerem smejo ležati motilne veličine, ne da bi bila prizadeta funkcijska sposobnost regulacije.

Regulacijski sistem:

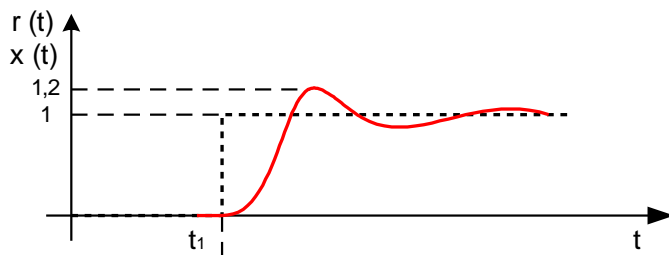

Časovni potek izhoda reguliranega procesa:

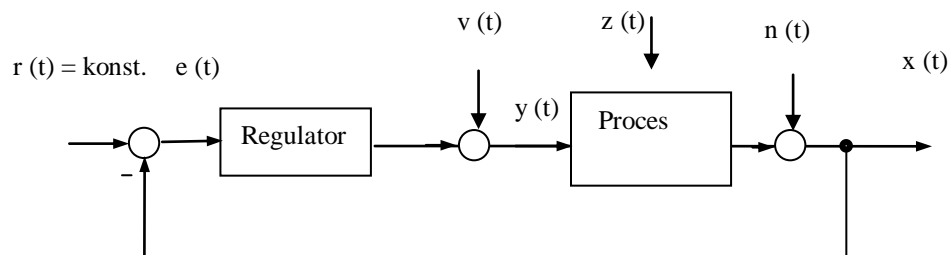

Delovanje regulacijskega sistema

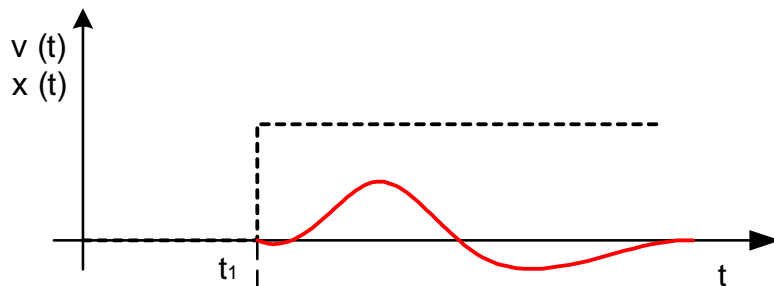
1. Sledilno delovanje

2. Regulacijsko delovanje

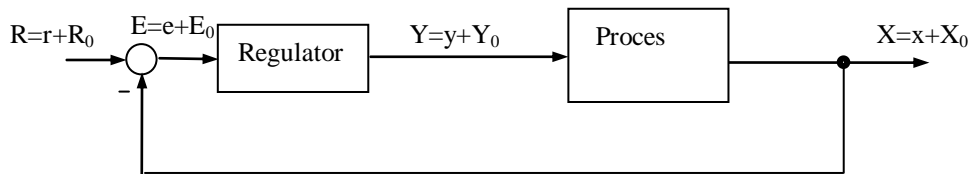

Odziv na motnjo na regulirni veličini v regulacijskem sistemu:

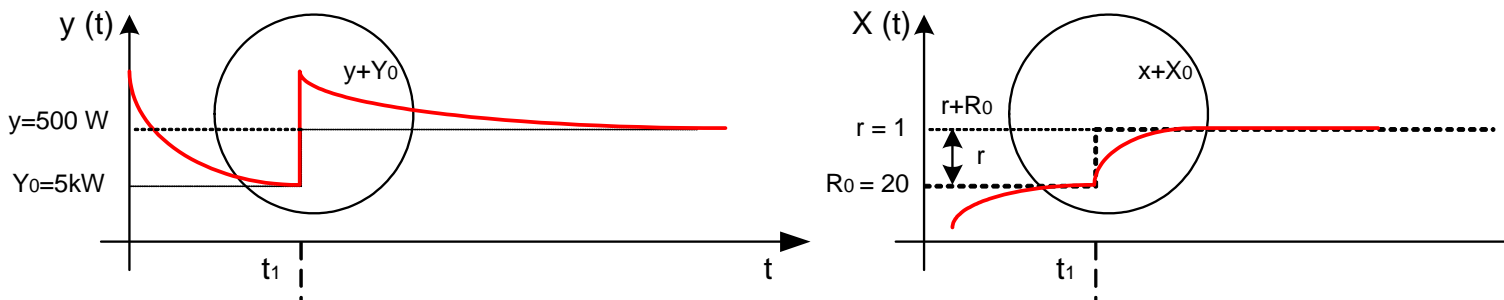
Regulacijski sistem v delovni točki

Spremembe signalov obravnavamo okoli delovne točke, pri čemer vrednosti delovne točke ne upoštevamo.

Primer delovanja regulacijskega sistema v delovni točki

V prostoru imamo nastavljeno želeno temperaturo na $20\text{ }^{\circ}\text{C}$. Ta temperatura se vzpostavi po določenem prehodnem pojavu in zahteva moč grelca 5 kW . Če spremenimo želeno temperaturo za $1\text{ }^{\circ}\text{C}$, se po prehodnem pojavu moč grela poveča za 500 W .

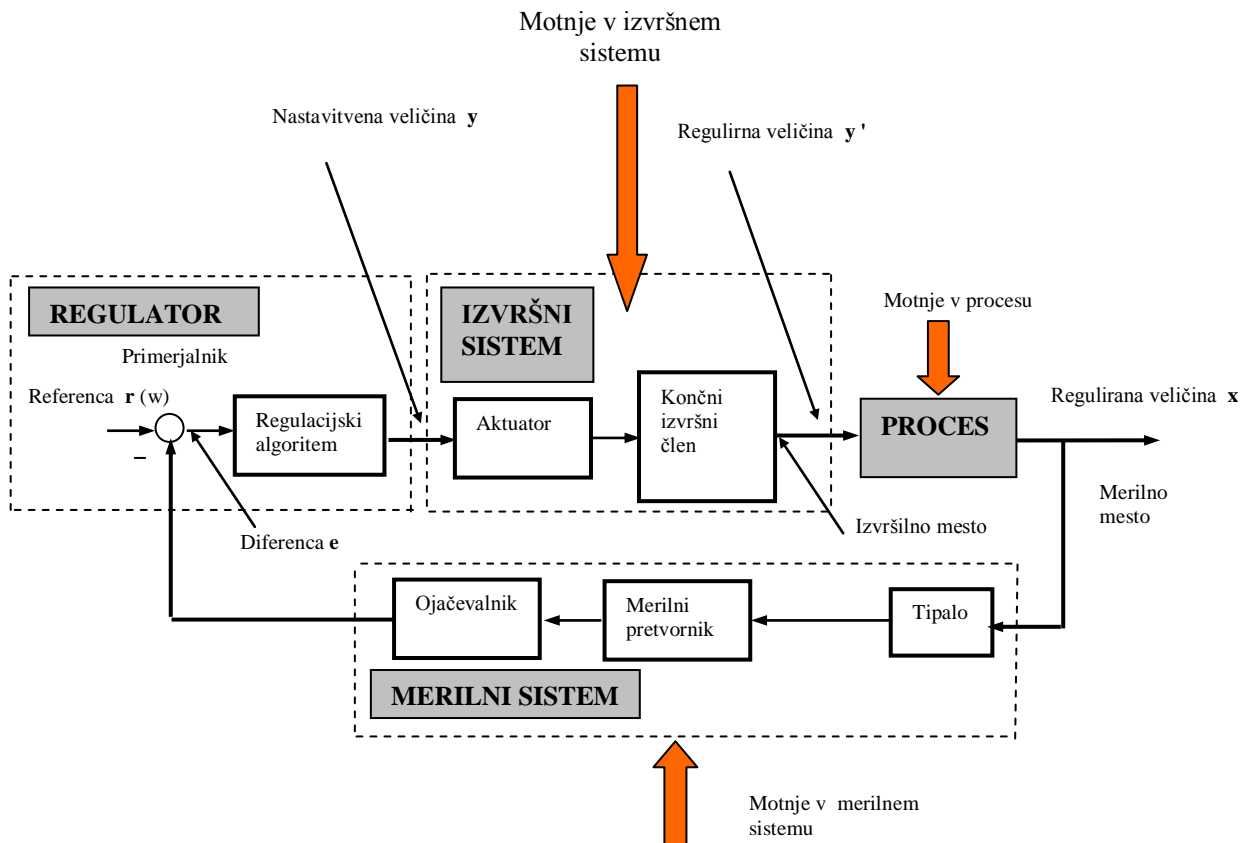
Tipi regulacijskih sistemov

- **Servo sistem** (sledilni sistem pozicioniranja, hitrosti, pospeška ...)
- **Procesni regulacijski sistem** (temperatura, tlak, pretok, nivo ...)
- **Stohastični regulacijski** (motnje kot naključni signali ...)
- **Adaptivni regulacijski sistem** (sprotno prilagajanje RA)
- **Samo-učeči regulacijski sistem** (learning control systems)

Razdelitev regulacijskih sistemov

- **Linearni in nelinearni regulacijski sistemi**
- **Časovno nespremenljivi in spremenljivi regulacijski sistemi**
- **Zvezni, diskretni in kombinirani regulacijski sistemi**
- **Zvezni in nezvezni regulacijski sistemi**
- **Eno in večkanalni regulacijski sistemi**
- **Deterministični in stohastični regulacijski sistem**

IZVEDBA INDUSTRIJSKEGA REGULACIJSKEGA SISTEMA

Regulirni del regulacijskega sistema tvorijo: **merilni sistem, regulator in izvršni sistem.**

Merilni sistem

- **tipalo**; namenjeno je tipanju in zajemanju regulirane veličine na merilnem mestu,
- **merilni pretvornik**; namenjen je pretvorbi signala tipala v standardni normirani signal (npr.:4 – 20 mA),
- **ojačevalnik**; ojačanje merilnega signala in filtriranje motenj.

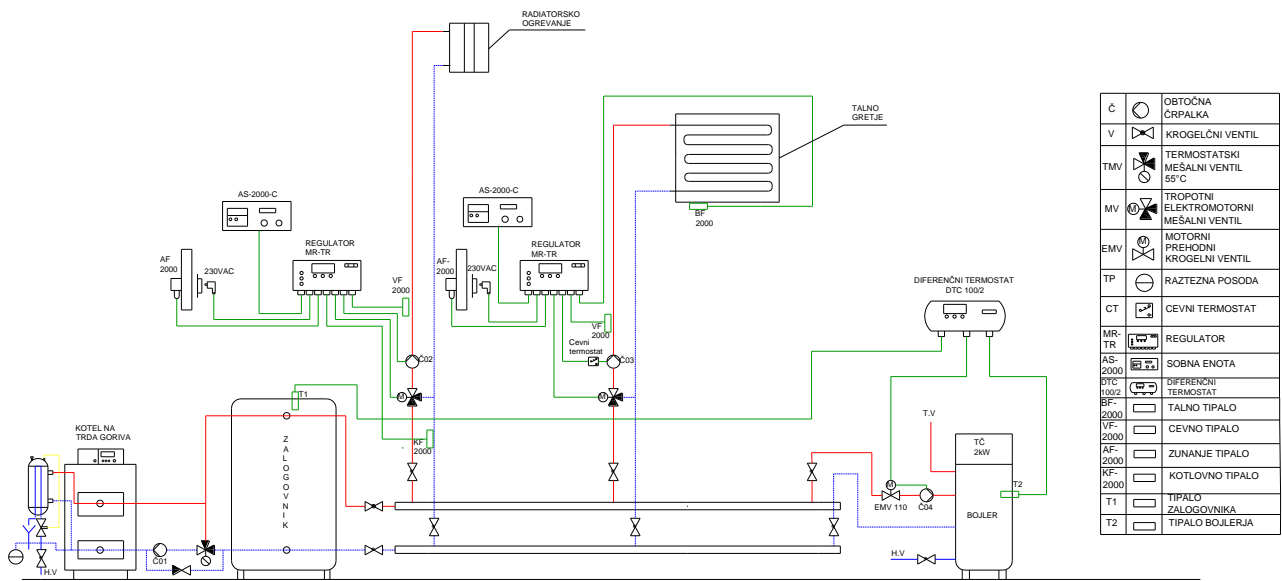
Regulator

- **primerjalnik**; določanje razlike med želeno in pretvorjeno regulirano veličino (reg. diferenca),
- **regulacijski algoritem**; določanje regulirnega (nastavitvenega) signala,
- **vhodni filter**; izločanje motenj.

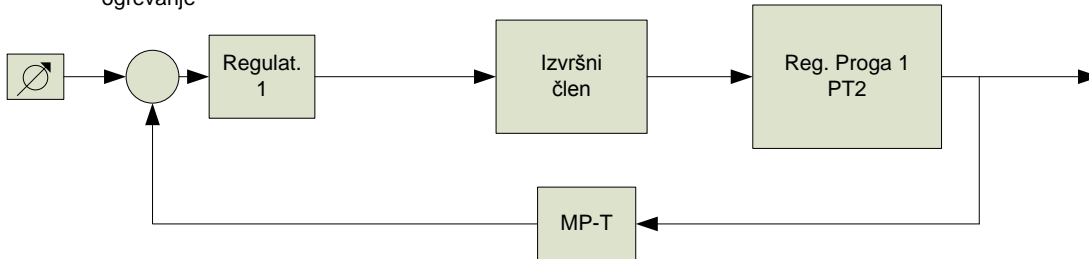
Izvršni sistem

- **aktuator**; krmilni element končnega izvršnega člena (rele, kontaktor, tiristor, frekvenčni pretvornik, motor,...) in
- **končni izvršni člen**; neposredni krmilni element nastavljanja regulirne veličine (motorji, elektromagnetni ventili, lopute, zasuni,...).

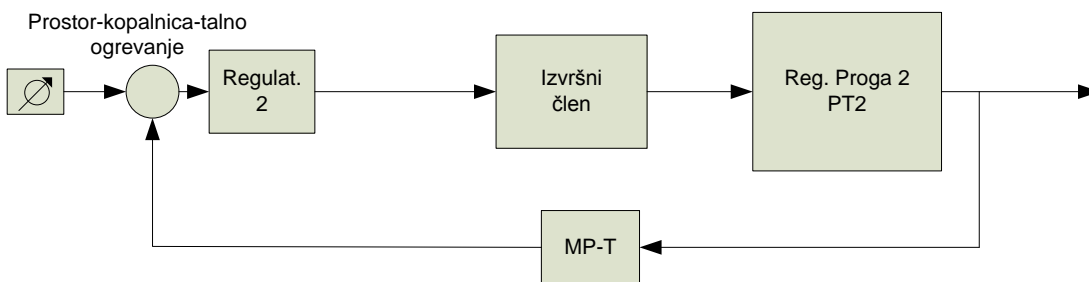
Shema regulacije centralnega ogrevanja stanovanjskega objekta

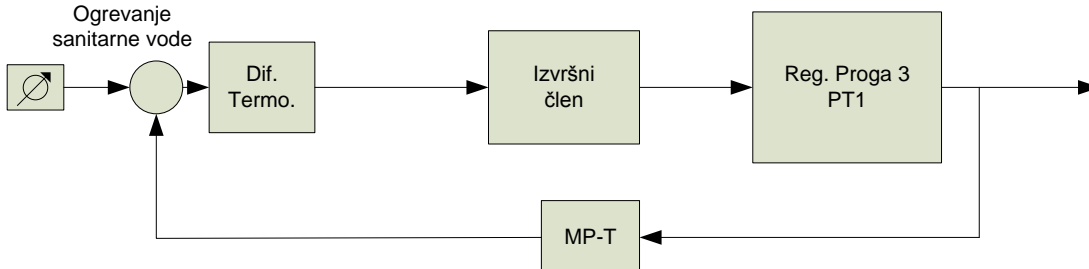
Vsi prostori-radiatorsko ogrevanje

Prostor-kopalnica-talno ogrevanje

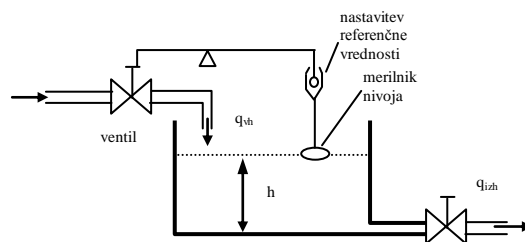

Ogrevanje sanitarne vode

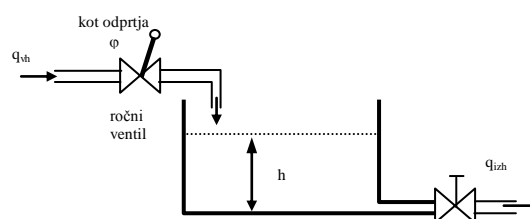
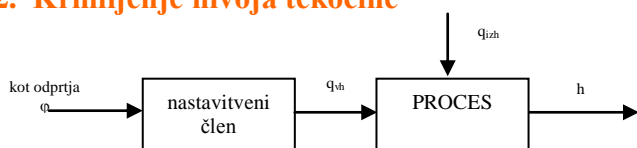

Načini izvajanja krmilno – regulacijskih postopkov

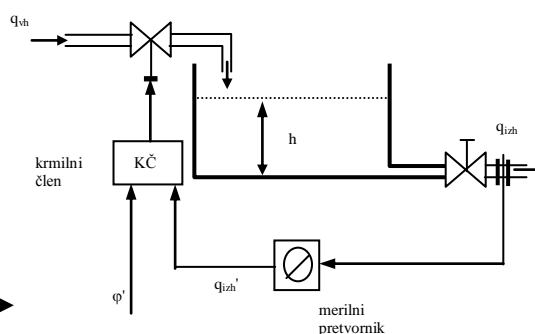
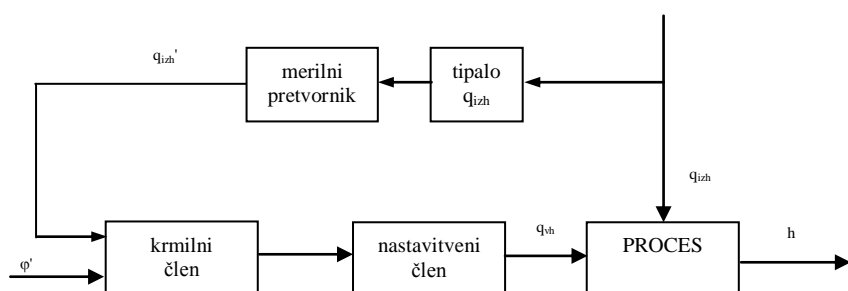
1. Regulacija nivoja tekočine brez pomožne energije

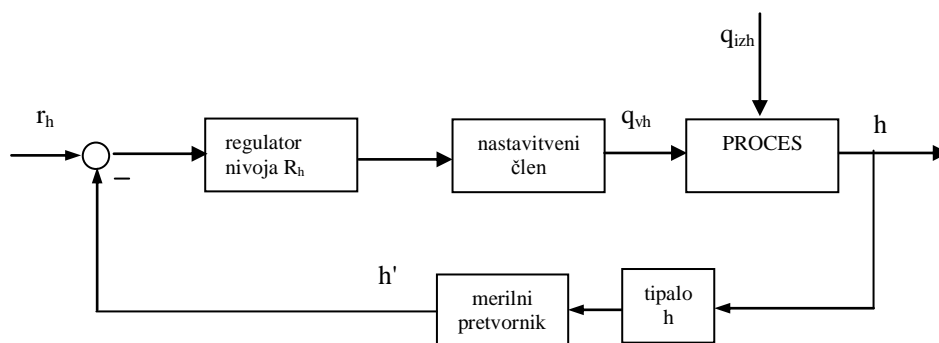
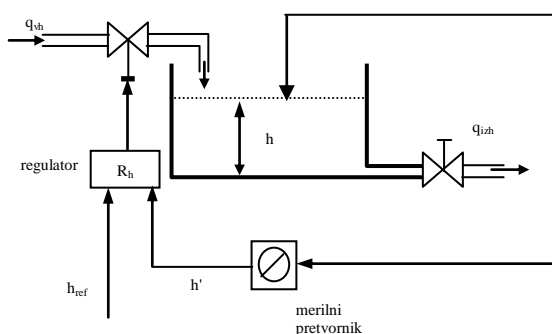
2. Krmiljenje nivoja tekočine

3. Krmiljenje z izločanjem motnje

4. Regulacija nivoja

5. Kaskadna regulacija nivoja

Hitrost vodenja popravimo, če poleg nivoja merimo tudi pretok dotekajoče vode in namesto navadne regulacije uporabimo kaskadno regulacijsko strukturo.

